

IVAN RAOS

U PJESMAMA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA

33. RAOSOVI DANI 2026.

Nasmijana neba Ivana Raosa

IVAN RAOS

U PJESMAMA 26 HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA

(izbor priredio Mladen Vuković)

Treće dopunjeno, digitalno izdanje
za 105. obljetnicu rođenja
Ivana Raosa
(1. siječnja 1921. – 8. srpnja 1987.)

Bita Ivana Raosa, rad Stipe Sikirice

Crtež na prvoj korici: Joko Knežević
Crtež na zadnjoj korici: Ante Ljubičić

Prvo izdanje:
Raosovi dani 2000, Imotski, 2000.

Drugo dopunjeno izdanje:
Zbornik radova i pjesama o Ivanu Raosu, 8. Kijevski književni susreti, Kijevo, 2009.

IVAN RAOS
(1921. – 1987.)

ZORNA OBUKA

* * *

Ni Iliji
sindžirliji,
niti Miji
miriliji,
ni Špirici
kiridžiji
nit pripiri,
nit prisviri,
nit priviri
miš, nit hitri
mišji žbiri:
silni vitri;
svim im bili
mili litri.
Lij i pij,
čisti mij,
širi-biri,
čir ispiri!

\- - -

60 pripovijedaka, Zagreb, 1980.

KATARKE

Škripe katarke vitke na izgnjilajim brodovima,
kojih vrhove oviše ptice, sunce i naslage leda.
Katarke suhe vidješe sve među polovima,
srkaše suton Havaja opijen vatrom pogleda

žena tamnomrke puti i bezdane, široke duše,
što ljubav, kletvu i tugu nose u pramovima
svoje crne kose. I zavodnice sirene čuše.
Vidješe pjana Bacha, gdje pleše po hramovima

s nimfama pod rukom. Pričaju katarke stare
duge jezive priče. Glas im je dubok i jedar,
kô glas ukletog mornara, kojega opiše pare
zgusnutog vina i dah stoljeća mutan i vedar.

Tri put se brod nasukao i grom smrskao provu,
konopce pregrizô vjetar i val odnio mornare…
A mrke dubine vode zamamnim glasom zovu
prkosne, gorde i sure džinovske katarke stare.

Nemaju bora na licu, nit suza u očima živim,
nit im sjedine pale preko svinuta gola ramena,
nit im procvili srce u jesenjim danima sivim,
nit zakrvari duša u naponu podnevnog plamena.

Škripe katarke vitke na izgnjilajim brodovima,
kojih vrhove oviše ptice, sunce i naslage leda.
Katarke suhe vidješe sve među polovima,
a sada trunu i gnjiju mrzla ugašena pogleda.

Hrvatska revija, Zagreb, 1942.

MAGISTRALE

Bogata ti si, domovino, svime:
Od mora, polja, stazica i puti,
Gora do vrlih, gdje hajduci ljuti
Uvijek šapću tvoje divno ime.

I mriju hrabro na usnama s njime,
Hrvatska zemljo, pamet moju smuti,
Ruka ti čarna čaran san ukruti,
Većk'o da nisam ja sin tvoje klime.

Avarski, hunski sad se barjak vije,
Turski alaj-barjak, lav mletački riče,
Stani, ne kloni, pjesnik suze lije

Koje sad grudi božanske ti liče
O, samo jednom daj da s njih pije,
Jao, i već ti posljednji srok sriče.

Žalosni Gospin vrt, Zagreb, 1962.

Spomenik Ivanu Raos u Kijevu kod Knina, rad Stipe Sikirice, 2010. g.

FADIL HADŽIĆ
(1922. – 2011.)

MAGNAT

Sto drama
pedeset romana
u vlastitoj nakladi
pravi kaos
na koricama zavodnički puši
- Ivan Raos!

Hrvatski Olimp, Zagreb, 1970.

Crtež Zlatka Kesera

VLADO GOTOVAC
(1930. – 2000.)

IZ "RAOSOVOG CIKLUSA"

Pričaj. Učini razumljivim mjesečara nad Imotskim.
Likove koji snivaju u čarobnoj spilji riječi.
Jedan ispisani papirić, sveden na ponor,
U kojem se osjeća Tin i bura.
Prizor moguć samo s ružom u gotičkoj ljubavi -
Papir prošlosti za Doru Remebot. Bez drugog mjesta
Svatko napose lebdi.
Tako bi glasila priča u kojoj nestaju namjera i vrijeme.

*

Moj grob neće biti u Afganistanu.
Sanjam živo nebo. Neće biti tako čist.
Umrijet ću željan munje, već nemoguć
Za visinu. Nigdje neću tajno boraviti u atmosferi zavjere.
Ispunit ću svoju sudbinu kao mrtvu kulu.
Držat ću se riječi koje mi tijelo dopušta.
Ići ću korakom pojedinca koji je odlučio
Da ruži se divi i za Doru moli. Sav u svom slučaju.
Odjednom je nemoguće cijelo doba.
A na mojim riječima čista afganistanska sjena.

Crna kazaljka, Zagreb, 1991.

ANKA PETRIČEVIĆ
(1930. – 2023.)

TVOJI SE "SVITNJACI" ZGASILI NISU

Rodijaku - književniku Ivanu Raosu
uz 8. obljetnicu smrti

Otišao si u svoj vječni zavičaj
u danima žarkoga ljeta,
kada si se obično vraćao
u svoj rodni kraj,
da otpočineš na svome Visu.

Pod čistim, slobodnim i osunčanim
nebom
upijao si mirise krša
i vjetra planinskog dah,
odmarajući poglede
na vrhovima Orljače,
na čijim obroncima odzvanjahu stada,
dozivi i pjesma pastira -
uz frule bistre,
u kojima se prelijevao sjaj.

I ne bijaše Te strah,
jer se u Tvojoj noći
"svitnjaci" gasili nisu.

Dolazio si iz velegrada
s ranjenom dušom,
jer smrtni Te grabio vir...

I želio si da se odmoriš uz izvore
kristalne i čiste,

i da usneš pod svojim zvjezdanim nebom,
dok zrikavci u ljetnoj noći
raspliću mir.

Otišao si...
Al dah Tvoj lebdi nad ovim krajem,
sve više se uzdižuć k Visu...

I nebo naše raskošnim blista sjajem...

Zato se i "svitnjaci" Tvoji
u noći ivanjskoj
zgasili nisu.

srpanj, 1995.

Imotska krajina, br. 519, kolovoz 1995., Imotski

POD BLISTANJEM ZVIJEZDA...

Uspomeni dragog rodijaka Ivana Raosa

Opet ćeš počivati pod orahom dragim,
Pod zvjezdanim nebom dragoga kraja,
I lice će zračit osmijehom Ti blagim,
Dok će zjene blistat od nebeskog sjaja.

Zrikavci će kroz noć rasplićati sanje,
A duh će Ti ronit u dubine svoda,
Srebro će se zvijezda trusiti kroz granje,
Dok ćeš tajne motrit svemirskoga hoda.

I kroz noć ćeš pjesmu zrikavaca slušat,
Dok će sva bol srca u oku da zgusne...
Ognjišta ćeš rodnog mir - blagoslov kušat;
Pod blistanjem zvijezda nek Ti duša usne!

Samostan sv. Klare, 1. 7. 1998.

Raosovi dani 2000, Imotski, 2000.

OSTANI NA SVOME VRHUNCU

Uspomeni rođaka Ivana Raosa

Ponovno ću Te naći
na kućnom pragu
gdje se odmaraš pod krošnjom visokih stabala
i motriš svoju Orljaču, osluškujući zvonjavu
stada
kao molitvu,
kao zvuk dalekih oda...
I pratiš ih pogledom -
kako silaze s brijega
i prilaze k izvorima
živih, osvježujućih voda.
Tu si htio ostaviti
sve svoje umore -
među mirisima trava
i mladih jasenova
koji listaju...
I slobodna duha vinuti se
k zvijezdama,
koje na rodnome nebu
najljepše blistaju.
Ostani, ostani na vrhuncu...
Ta stigao si kao putnik
il ko stranac
s tuđinskih međa...
A ovdje je, pod zavičajnim nebom,
najljepše i najbolje,
jer Ti je sve znano,
Jer si na svome;
Jer diše Tvojim dahom,
i jer Ti često suza zablista
sred vjeđa.
Ostani, ostani na svome vrhuncu...
A kada U š t a p zasvijetli na svodu,
poći ćemo stazom
obasjanom
prema novom svitanju,

prema vječnom
Suncu.

24. VI. 2000.

Raosovi dani 2000, Imotski, 2000.

Srebrnjak Ivanu Raosu za 65. rođendan, rad Stipe Sikirice

Rad Ante Ljubičića „Cara“

PETAR GUDELJ
(1933. – 2025.)

IVAN RAOS

Vlasnik kostele i mjesečine u Medovu Docu i stanovitog dijela hrvatske književnosti dvadesetog stoljeća u Zagrebu. Galentar, Medovljanin, prodavao mjesečinu i med. Prosjak i prosjački sin, sve što je uprosio u Boga, bijakovskih vila i Muza, pretopio u pripovijetke, romane, drame, u jezično srebro i zlato. I bogataši mu imadu na čemu zavidjeti. Zadojen pjesmom iz Orljače, Kamenjaka i Vilinjaka, još kao dvadesetogodišnjak, započeo pjesmama. Razglasio se dramama, proslavio novelama i romanima. Imotu na velika vrata uveo u hrvatsku književnost. Izletio iz Medova Doca, iz medenoga duba, sletio u Medov Dolac, u medeni dub. Dubok mu meden san... Rodijače, kad ćemo u Medov Dolac, pod Iva-novu kostelu, na zdjelu mjesečine, za zdjelu meda?

Put u Imotu, Baška Voda, 1976.

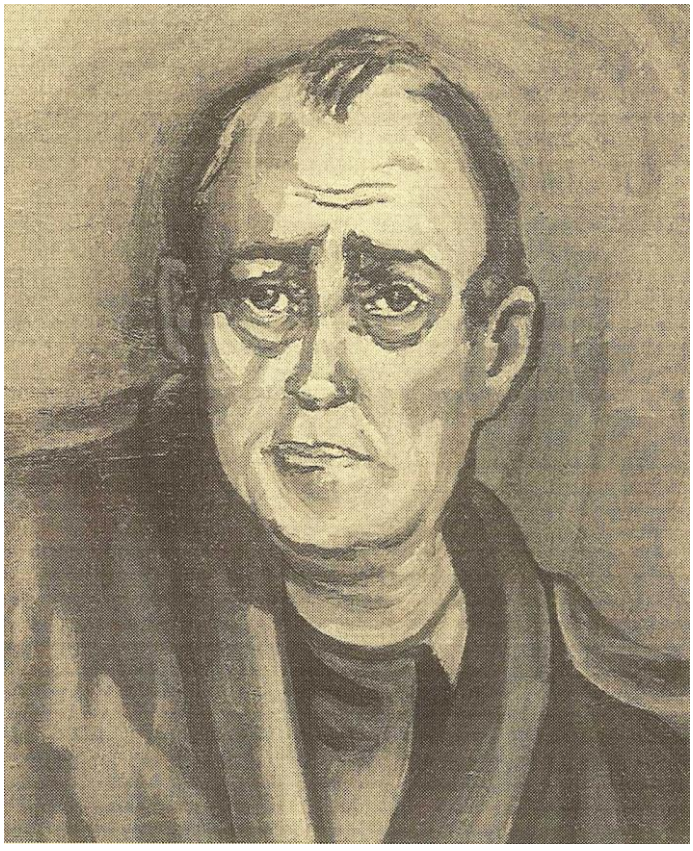
Crtež Josipa Petričevića

BRANISLAV GLUMAC
(1938.)

RAOS

duhovit prikan. ivan. britka jezika i misli. vrstan
novelist. u dosjetki prava brzica!
pa se raspusti. moćno krene u priču. al nikad predugačko
i narcisoidno!
uvijek po građanski uredan. ulickan. sa zavjetnim mu
crnim šeširom. ozbiljna lica!
krugovaši su ga visoko cijenili. vlasti pak proganjale
- bestidno!

145 sjećanja na ljude, Zagreb, 2008.

Crtež Željko Kukavica

RAJKO GLIBO
(1940. – 2012.)

PUT DO ODE

Rojevi prizemljaša
polako zore i trunu
u svojoj učmalosti.
Prolazim često s Tobom u mislima
od Ciste Provo preko Imotskog
sa Tobom se redovito družim.
Ivane moj, oprosti.

Tko etnomentalitet
Tvojih ljudi ne pozna
ne može voljeti
ni njih, ni Tebe.
Tvoje nebeske menđuhe
u srcu mi krave ozebe.

S plodovima Tvoga stabla
uskomešanim svijetom brodim.
Sve svoje jade i sva posrtanja
hvatam za ruku i k Tebi vodim.

Pod Tvojim stablom
kraj Tvoje kuće
u svijetu iz Tvoga gnijezda
ja se osjećam većim
i ne hodim mal ispod zvijezda.

Tebi, moj Ivane Raosu,
ja dužan ostao ne bih,
ali svoju odu ipak
još nisam spjevao Tebi.

Zadar, 22. svibnja 2009.

prvotisak

TREPTAJI JEDNE ZGODE

(Ivanu Raosu)

Razočarani suputnici
učmalošću se gade
i melju svoje jade.
Šutnju zgusnutu u muk
bojama mržnje boje;
uboge ojađene duše
sve crnje krojeve kroje.

Jedan narator Ivan,
jedna priča iz daljine
ne želi biti dalja
kao usamljena medalja.
Čudna neka kuća
čudima se puni
od sutona do svanuća.

Lebde oni!
Lebde oni!
Bliže zemlji!
Dalje nebu!
Ustreptalim krajolikom
lelujaju za replikom
svojim crnkastim životima
u sudaru sa ljepotom.
Ivane moj, trebaš znati!
Nedodirljive svete krave
odavna me dobru
ne žele dati,
ali ja ću ipak uporno
sreću sa Tobom dozivati
i u svjetlu se kupati.
Migaju se gnijezda
skrivenog bijesa
pramenom svjetlosti ulovljena.
Zemljotres u duši,
a vani noć korača.
Srh srca mi zbori
kako posvećeni Ivan

nebo dvori.
Oko Tvoje kuće, Ivane,
vjetar ne prestaje
da se mota;
Uvjerava je da postoji.
To je to, ljudi moji!

Skidam Tvoje bajke
ponosne menđuhe neba
čim ih duša zatreba.
Plodove duše Tvoje
još gušta ozračje moje
motreći pomalo iskosa
svoga Ivana Raosa.

Suputnici se zabavljaju
ekraniziranom prosječnošću
i kite uglavnom ohološću.
S leđa nas pikiraju
programirani lažovi,
diplomirani baksuzi,
novopečeni lopovi.
Mi nismo inokosnici!
Inokosnicima nas, Ivane,
život napravi,
a mi mu na putu do cilja
darujemo bukete
smilja i kovilja.

Cista Provo – Imotski, 10. svibnja 2009.

prvotisak

ANA PAPARELLA
(1942. – 2011.)

* * *

Ivane!
Tvoje me riječi miluju
kao ruke mog oca
koji mi nije stigao ispričati
kako miriše kamen na suncu
u kraju djedova mojih
Tvoje me riječi
približuju njegovim očima
koje vidjela nisam
a kažu bile su
kao jezero Modro
Ti riječima svojim bivaš
i otac i djedovi moji
ja kroz tebe
ćutim
ove ljude ovu zemlju
Ja sam ljubavnica tvojih riječi
u kojima u danima teškim
nađem dom
u kojem mogu
pohraniti sve breme svoje
i reći
slobodna sam
opet
da se nahranim
ovim nebom
zemljom ovom
kroz riječi tvoje
Ti me meni vraćaš

Raosovi dani 2000, Imotski, 2000.

JURE UJEVIĆ
(1942. – 2004.)

SUPROTIVA

Ti vučeš čemer magle svojih gorah
a ja ljubim kamen jer to dušom morah
a Raos će sjesti pod svoj stari orah
i prodavat bilu misečinu
par nas sa Parnasa koji znamo gospe
starodavnu priču
polemiku o Matošu i Tinu završit ćemo u vinu
zna zelena šuma tajnu zna i vječni gaj
vjekovima žive ljudi na početku kraj

U mudrost svijeta pjesmu zapisanu
i u kamen vječni žuhku suzu slanu

Ta plava skamenjena vječnost

Putujuća slika brijega stanje je bijega
a pjesnik je čuđenje u svijetu čudesa
Šimić se čudi od prvog pretka do zadnjeg retka
suprotiva oštrija od očnjaka zvijeri
od doskoka krvoloka i dlake vukodlaka
suprotiva jer ljubav postoji kao neba dar
plod uma i srca unutrašnji žar kad ima glas miliona

Na kamenu vrelu i bjelini duše
od prvoga pretka do zadnjega retka zvona zvone

Ima jedna Gospa Marija - ljubav od svake mnogo starija
ja ljubim kamen jer to dušom morah
a ti vučeš čemer magle svojih gorah

Sunce u čovjeku, Split, 1996.

ANTE ŽUŽUL MARINOVIĆ
(1946.)

* * *

(Ivanu Raosu)

Čeznutljiv
Ispod pazuha rašeljke
Pretakao misečinu
Iza uha smokvu mazio
Vode se ogledale u njemu
Jezero se mukom obaralo
Konjanici mu iz očiju - grabom
Njegovom šutnjom uplašene
Vile svlak odbacile

I tako jednoga dana
Više ga nije bilo

Ali je misečina zatrudnjela

Prvotisak

Crtež Stanka Bešlića

* * *

(Ivanu Raosu)

Pod kostelom – rodijače
Naplaćuješ misečinu
I oluju iznenadnu

Uzmite je braćo moja
Sva je ona od kopita
Mojih konja vilenastih
Sva je ona likovita
Sva je ona vikovita
Uzmite je braćo moja

Čarobnjače moje gore
Medik jesi začuđeni

Otkao si vrt od zlata
Otvorio morska vrata

Pune su ti ruke meda
Moj sokole
Od krila ti ostalo je
Pola neba nedirnuta
Polovica i je tvoja

Jamskim svitlom
Plužnim cvitom
Zaronio u pastire
Sklonio se u planine
Užežena kob prosiplje
Sedam rujnih
Osam modrih
Pa se sama uglazbila
Pod kostelom misečina
Naplaćuješ kako ne bi
Sva p'janstva krajolika
Ličite se braćo moja
U kamenu glagoljicom
U jeziku ikavicom

Raosovi dani 2000, Imotski, 2000.

TOMISLAV MARIJAN BILOSNIĆ
(1947.)

KUĆA U MEDOVU DOCU

Ivanu Raosu

Dok se kuća naslanja na mene
dok se naginje prema jabukama
dok postaje kamen što se odvaljuje iz zida
ja kopam novi temelj
novi temelj za novi zid
temelj za plašljivu obitelj
koja nesigurna vrluda kroz šumu
mimo starih dubova

Nad docem nebo je nisko
a doci kao pahulje
dvori nastanjeni anđelima
Prepoznah kuću, njezin duh i dah
sve ono što krije puna dostojanstva
prepoznah utvarni grm u docu
što se njiše na vjetru
hrčući poput usnule sove
I sjaj mojih očiju stopi se sa zidom kuće
u sjaj zrna zobi
prosa što u naslagama života
omeđuje stazu koja me odvodi u svijet

I otac i majka i tolika braća
razmaknuše zastore kao velike oblake
da se vide gozbe i sprovodi
crne noći ovijene zorom
da se vidi med što s krova kuće curi
i duša koja se obraća onome u prozoru
tijelu zvijezde što nad krošnjama lebdi
povrh brda u suglasju sa snom
Vidjeh pretke i njihove bijele košulje
kosture što promiču dubinom noći

oslobađajući moje grlo za pjesmu
za jeku začetu u kući

Stopala moja ne ostavljaju trag
već krv što iz njih kaplje
odmičući put obzorja
punog zvijezda i čemera dok kuća postaje prozračna
kao proljetno jutro
nestajući zajedno s mojim nevoljama
tužno tužno tonući u mirisu smreke
kao oblak što dolazi
oklijevajući se pretvoriti u grob
u odaje onoga što želi biti vječan
u zidove što bujaju poput cvijeta jorgovana

Jesen me uvijek vraća kući
svim njenim sobama, sjenama i dimnjacima
ognjištu i mirisu suhih trava
kamenu koji se s vrha zida ruši
dok s druge strane brijega
susjed moj podiže svoj zid
sve više i više i više
podiže ga toliko visoko
kako bi njegovo kamenje palo na moju stranu

prvotisak

LUJO MEDVIDOVIĆ
(1950. – 2013.)

STANJE STVARI

Ivanu Raosu

Hic sunt leones! (Divljina je tamo),
- govorili su lacijski rasisti,
tamo su ljudi poput zvijeri. Isti
sad znaju, mislim: svjetlu pripadamo.

Divljina? Tu je pitomina moja!
Pred metak za nju goloruk sam stao…
Jesam, od nje sam boljem se nadao,
da bude makar malo više svoja.

Svijet ne razumije naše dvoumice
a našim stolom okruglim se kiti
i mačem naše hrabrosti se štiti.

U novom vrlom svijetu lukavosti
oskudica je jasnoće krijeposti:
život je mio ma kakav god bio,

i kad je mučan lijep je i veseli.

prvotisak

ANĐELKO NOVAKOVIĆ
(1950. – 2003.)

* * *

UŠLI smo u
isti tramvaj.
Moja dektiva,
rekao bi Raos,
i moj neutemeljeni i nedostižni
studentski zanos –
prepun letaka u rukama.
Tisuću devetsto i 71.
I započe prva trka.
A bila je to desetka,
drveni tramvaj, klimavih
vrata.
Kako sam izletio na raskrižju
tako su se i letci razletjeli.
Kao da mi je moj anđeo čuvar
darovao krila.
Nisam se osvrtao.
Mada su se zvijezde
smiješile. Možda je
kiša rominjala.
Ne bi me ni raketa sustigla.
A on je satima skupljao
dokaze duž Savske
ulice.
Znači bilo je i
vjetra te večeri,
u Zagrebu.
A sobna vrata nisam zaključao.
Sjedio sam,
budan, odjeven, i spreman.

Zagreb, 8. IX. 2001.

Lađa od krokanata, Zagreb, 2003.

MIHOVIL BOGOSLAV MATKOVIĆ
(1951.)

HRVATSKA

(Ivanu Raosu)

Piše mi moja majka
i vidim: ništa nije zaboravila

Bilo je sreće
bilo je sna
(i zvijezda nije nedostajalo)

I danas se digne vjetar
ali komu će u pohode
tko će vrata otvorit
(izgubit mu se na putu)

Eno se razliježe vječno
žalosni smijeh ispod
nasmijana neba

Eto sine – piše mi majka
Ovce se izgubile
vuci se vratili kući

Zagreb, 23. lipnja 2000.

Raosovi dani 2000, Imotski, 2000.

DANICA BARTULOVIĆ
(1953.)

GROM

(Medov Dolac, 1. siječnja 1921. - Split, 8. srpnja 1987.)

Vrleti *Bijakove* sa sjeverne strane
sred ljeta i zime
oštrom britvom žestoka bura brije
u jamama kriju se vile
zavijaju noću vuci
vukodlaci iz mješina vire

tu rađaju se izdržljivi ljudi
među njima na svijet iz majčine maternice
prvijenac između sedmero braće i sestra
isplivao Ivan Raos gorostas duha
prorok gromovit i jasan
plancajući plamenom uma i oka

ubijalo ga siromaštvo
sakatile nepravde
na lomaču bacale ga duše mračne
mrvili mu kosti
strvinari u stopu pratili
kruh oduzimali
ponos ranjavali

ljudske drame pretočio u romane
pjesme i monologe
tragedije i humorske
svoje remek djelo „Prosjaci i sinovi“
uzidao u pradjedovske suhozide

nalio vodom pojilišta i bunare
čatrnje i kamenice
dahom posvetio grobove
uzvisio oltare
svjetlom obasjao kuće i *solare*

materinju riječ posijao u zemlju crljenicu
zalio suzama
sveto sjeme svoga roda
izraslo u golemo drvo
neprestano ljekovite plodove rađa
pustilo duboki ilirsko – hrvatski korijen
urastao u srce kamena
miriši mirisom prosena i ražena kruha

pjesnikova duša
na prag se očinski vraća
nad ugaslim ognjištem upaliti svijeću
napiti se kišnice
namirisati *cmilja*

leći
u svoju kamenu kolijevku

prvtisak

FABIJAN LOVRIĆ
(1953. – 2023.)

SVIJET

Ivanu Raosu

Isti je svijet ko u tvoje doba,
Visina neba i dubina bola,
Anđeo nosi srce Spasitelja,
Netko nas izda, večera sa stola

Resko nam rani razloge svijesti.
Ambis je ništa kad se mora sresti
Otajstvo smrti bez oprosta gr'jeha.
Splasnu sve nade, počinju se plesti

fatalne slike nepoznatog kraja
akcentiranog izmišljenim gr'jehom.
Bilo je, bit će, kako vrata raja

iskra ponese probuđenim smijehom,
jasnu potrebu za ljubavlju Boga,
a zvučnost riječi, uzavrelost sloga,

nada da nismo beskorisnost želi.

Knin, 25. svibnja 2009.
Ponedjeljak, 8:22 sati.

prvotisak

DRAGO MARŠIĆ
(1956.)

MED MEDENI

Ivanu Raosu

Roj medeni
iz ulišća
u lišće ode
u proliće
u cviće
u pup
u stap
U nozdrve
mladenačke

Našunjio se
ovan mrkač
Upeka mu zvizdan

Krv medena
curi
u glavu
u mozak
u Medov Dolac

Curi misečina
nožem prisičena

Moj Ivane
moj medeni dane
misečinu livaj
sve do zore rane...

Raosovi dani 2000, Imotski, 2000.

ČELOPEK

(I. Raosu)

Dan užega
Zvizdan
Vazdan
Čele se roje
Sidi majka
Domak majka
U najdublju duplju
Ivanova duba
u Medovu docu
Pradidu
na kljenovu stocu
u obrve sive
Za stožinu guvna
žita u vršaju
U oko lišnjaka
iskićene rastovine

U prispilu žetvu žrtve

Sidi majka
Domak majka
U ulišće didovo
U ćaćine ruke
pune meda i duvana

Na siniji čanjak čeka
Začinjena pura
Vrila varenika

prvotisak

MLADEN VUKOVIĆ
(1958.)

POSLANICA IVANU RAOSU

Za 70. rođendan - 1. 1. 1991.

Čitam tvoje kamene gene
što sjaje iz Jokinih mozaika
za tvoj šezdeseti rođendan
umedaljio te rodijak Stipe
(mislim na Sikiricu, jasno)
a za sedamdeseti ti rođendan
možda negdje u prančioku raja
s Tinom i Štambakom čekate četvrtog
za na karte ili još bolje raspredanje
o našem jastvu od Daorsa do Raosa
I ovaj tvoj rođendan slavit će
uz kristalne čaše čitav svijet
kuda su basali prosjaci & sinovi
ode ti sa suzom iz doline suza
izabrao si gore ne dočekavši
raskrinkavanje svih naših Dektiva
u dosluhu s zloduhom vlasti
i ne reče tko će naplaćivati
mjesečinu ispod rodne ti kostele
ti vragolane u Bošnjakovu crtežu
dadoše ti i jednu imotsku ulicu
makar je ne bi htio preoteti
svom medovdolačkom zemljaku (Šćurli)
rodijače probogovljeni raspope
griješio si što nisi još više
griješio vječno žalosnim smijehom
u smiješno žalosnom vijeku

Imotska krajina, br. 458., 1. siječnja 1991., Imotski

ŠKUDE U GOTOVINI

Ivanu Raosu za 85. rođendan
1. siječnja 2006.

Sve su jače moćnih direktive
uhode nas i u snu dektive,
plaća im, zna se, Judine škude
da i Gotovina izdan bude.

prvotisak

Crtež Krune Bošnjaka

VLADISLAV PERIĆ
(1959.)

ZAZVONI MISEC ŽUTIM PRAPORCIMA

Ivanu Raosu

Ivane!
Mogli smo te pohoditi hodočasteći pješice priko Zagozda
ili iz Grabovca, možda oputinom priko Orljače, svejedno...
Nalazili smo te uvik na istom mistu: prid kućom, ispod Kostele.
Tih godina kad si se opraštao, kad si odlazio...
Mi bijasmo mladi brbljavi pijevci, a Ti šutljiv poput kamena
i spreman poput nakovnja.

Zazvoni misec svojim žutim praporcima, a slike lete:
„Matan se s kuverom iz svita pri misečini prikrada
kraj suhozida, Kostela šumi, a ispod na tronoščcu
čudesni Svirač mišinu od vukodlakove kože zateže,
nadimlje, napuhuje i na pisak dipli, svate čudne dozivlje,
Bijakova ječi, Kamišnica odjekuje.

Kozorozi, divojarci, konji jednorozi zalijeću se
put neba priko Orljače sve do Bijakove i dalje
do makarskog mora...
A na Bublinu na Vrljici kraj mlinice odsjeo Matan i svoje
blago pribire; šuškaju doleri, pršte euri... a on se
sam sa sobom smije i naglas galami:
„di si nestala marvo prosjačka, di ste se sakrili, ostaviste me!
Ne triba vam više Matan, nakupili ste zlata i srebra,
nakupovali kuća, vila i dvoraca, dvore vas sluge,
tonobili vozikaju i eroplani lete, đavli vas crni nosili.
A di je srića, aaa! Di je srića!
Bila je srića u našoj nesrići, bila je undan kad smo
iz strunjave torbe kusali slaninu i kuruzov kruv.
Eto vidiš, to je bila naša srića, naša vira, naša nevira,
i nada koja nas je vukla naprid.
Razumiš ti mene marvo prosjačka...“.
Aonda odjednom sve utihnu, slike se
rasplinuše po Grabovcu, po Rastovcu, po Vukovu grebu,
po Zagozdu i po ciloj Imockoj krajini sve do Vitine i Ljubuškoga.

Ivane!
Stario si kao kamen, kao hrast, sazrijevajući u mudrosti,
potom se vrime rascipilo
i Ti si napukao, žile se otvorile i krv se izlila u vene kamene,
a duša razbigla cilom Krajinom...

Zazvoni misec žutim praporcima, kruni se i prosipa
zlatni prah poput kukuruznog zrnevlja, a Medov dolac
uranja u još jednu Ivanovu bajkovitu noć.

(Split, 21. 6. 2009.)

prvotisak

Nagrada „Ivan Raos“ Miru Gavranu za najbolju monodramu

ZORAN ANTE JURIŠIĆ
(1961.)

MEDOVA DUBA PISMICA

Ivanu Raosu

Nebon vično nasmijanin
di did brazdu plugon potegnu
sa' oru jal sinci, jal prosjaci
u Gospinu vrtu žalostivu zasta vitar
konji vranci, konji razigranci razgone
bile oblake, bile ka runo janjeće
usta puna medovine, smilja, varenike
usta zemlje puna, riči ćaćine, plača materina
krvi plemenite, riči vikovite
dobrom dobra uzorane, ditinjstvon procvitale
u kamen pisma uklesana
iz živa vrutka potekla
nika' ne pristala.

11. 6. 2009.

prvotisak

NIKOLA ŠIMIĆ TONIN
(1962.)

MOJ IVANE

Moj Ivane,
Da čorneš svoje
Prosjake i Sinove,
Neke nove Matane,
Međuse dijele,
"Upravne Odbore"...
Dektiva,
Na uvce im svira...
Prije je se "nenarodna" krala,
Ajmo sad pošteno...,"
LIJEPA NAŠA, na prosjački je spala...

prvotisak

Crtež Ante Ljubičića „Cara“

IVICA ŠUŠIĆ
(1962.)

DUBOVI SAMCI

Ivanu Raosu

Dubovi samci
Po našim brdima
Kamenom okovani
U sebe ukopani

Dubovi samci
Kraj starih bunara
Kroz uske procjepe
Žile proturili

Broje pusta stoljeća
I strpljivo nas uče
Kako se poštuje samoća

Dobro je biti dub samac
Jer zemlje i pameti
Jednako je

Ukopajmo se u sebe i kamen

Studene se vode napijmo

Lišnjak, Imotski, 1998.

MARIO BILIĆ
(1963.)

MUDRI LUĐAK

(Ivanu Raosu)

luđakova pjesma
zna se naizust
jer on je mudrac
ovoga svijeta

on je zakon
nenapisani
i ptica bez leta

njegovo slovo
poplaši razbor
i u tvog se Matana
vrže

jer ta se brzina
ludosti
ne može voziti
brže

on je ulio snagu
u mišicu tvoga pera
te se poklonio vragu
pa i dalje po svome tjera

ludo je o njemu
pisati pjesme
i bdjeti dok ne svane
jer će presušiti česme
i ubit nam dušu
moj Ivane

Raosovi dani 2000, Imotski, 2000.

IVAN RAOS

prokleo te
Matan

blagos'ovio
Kikaš

sin prokleo
oca

otac blago'sovio
sina

iz tvoji'
knjiga
cúre suze
žalosne Marije

neutješna je
tvoja Imota

jer si progriza'
sisu materinu

Rane zagledane u Nebo, Imotski, 2006.

ANTE NADOMIR TADIĆ ŠUTRA
(1963.)

IVAN RAOS

Imotska je krajina vinorodna,
Jer su vridne ruk' imacki težaka.
Nu, još više po perima je plodna
I po srcima hrabrijeh junaka.

Velika su pritrpili brimena
Kroz nasrtaje razni osvajača,
Ma je uvik, još od stari vrimena,
Pobožna čeljad, bivala još jača.

A da bi se sve to zabilužilo,
Da se – ne daj Bože – ne zaudobi
I da se ne bi od istine skrilo,

Našin je perin – suprotiv hudobi –
Razgalilo se u grudiman bilo,
A u materan – život u utrobi.

Rodi tako, jedna, u Medov' Docu –
Cik u praskozorje dvajest i prve•.
Ciča zima, a ćaća po stonoščcu,
Promrzlin grdelinin, skuplja mrve.

A unda, kako vrime odmak dade
I kako Ivan stasa u mladića,
Olovku i libre uzimat stade –
'Raneć dušu, misto jila i pića.

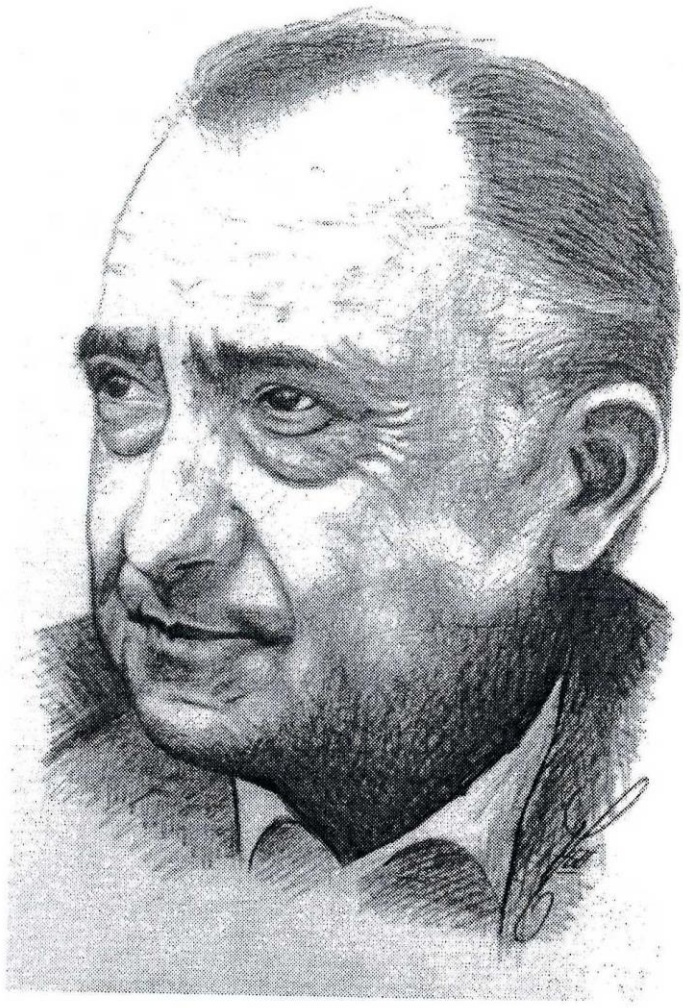
O, koliko je ispisa nan riči
Kroz: romane, versi i pripovitke,
Da se i danas, bar u jednon priči,

• Ivan Raos je rođen 1. siječnja 1921.

Svako i od nas, listajuć mu svitke –
Mor' bit pripozna, il junaku sliči,
Jer ritko mater rađa vake sinke.

U Kninu godine Gospodnje 2009.

prvotisak

Crtež Augustina Age Kujundžića

JULIJA STAPIĆ KATIĆ
(1964.)

ŽIVOT VJEČNI

(U sjećanje na Ivana Raosa)

Daleko san
i kad Ti priđen bliže,
Tvoje riči
strše poput kipa
svaka od nji
prolaz do nas riže,
a iz svake
Tvoja jubav sipa.
U pismama ovin
kapi Tvog života žive
rasute u nama svima,
smrt te pokrit
nikad neće
dok u nama Tebe ima.

Šta je slava
i bogastvo,
rob jin nikad
nisi bijo,
Medov Dolac
tvoje je carstvo
iz kojeg si
mudrost pijo.

Sačekaj
sokole sivi,
doni' ću ti
dva pupojka bila
pa mu šapni
da u nama živi,
kad ji spustiš
kraj njegova tila.

18. svibnja 2009.
prvotisak

DRAGICA ZELJKO SELAK
(1964.)

RAOS POD ORLJAČOM

(Ivanu Raosu)

Tko si? – započinjem priču…
Odgovor ne nađoh,
pa kad bi mi i košćela u Medovu Docu
i vrleti goričajske
ispričale sve tajne,
opet bi podno Orljače
tvoja raosovska priča,
ostala skrita.

Pod Orljačom, uz tvoj grob, dok stojim
pitam šumu što se uokolo stere,
tko je ovaj čovjek - što počiva ovdje.
Medovdocka šuma odgovara:
- Zamršena priča iznjedri se podno Biokova.
Ne znam, tko su danas *Matan* i *Dektiva*,
al je sada Ivan Raos ponos Imotskoga. -

O da, šumo i Orljačo…,
složit ću se s vama i završit priču…
…
Trag kameni za Raosom osta',
svakog ljeta,
rodno mjesto njemu slavu daje,
Medov Dolac - priređuje *Raosove dane*.

prvotisak

IVAN BARTULOVIĆ
(1981.)

DON PAVLU

(IVANU RAOSU)

Ništa se prominilo nije,
Još uvik se po ovom divljem,
Ali tebi i meni, toliko dragom kamenu,
Šeću vile i vilenjaci.
Još narod plaše vukodlaci.

Još uvik se pod ovim čistim nebom,
Rađaju isti oni tvrdi,
Ali opet toliko mekani ljudi,
Koji do dana današnjeg ne minjaše ćudi,
I ostadoše virni svetoj materi Crkvi
I ovoj rodnoj, hrvatskoj grudi.

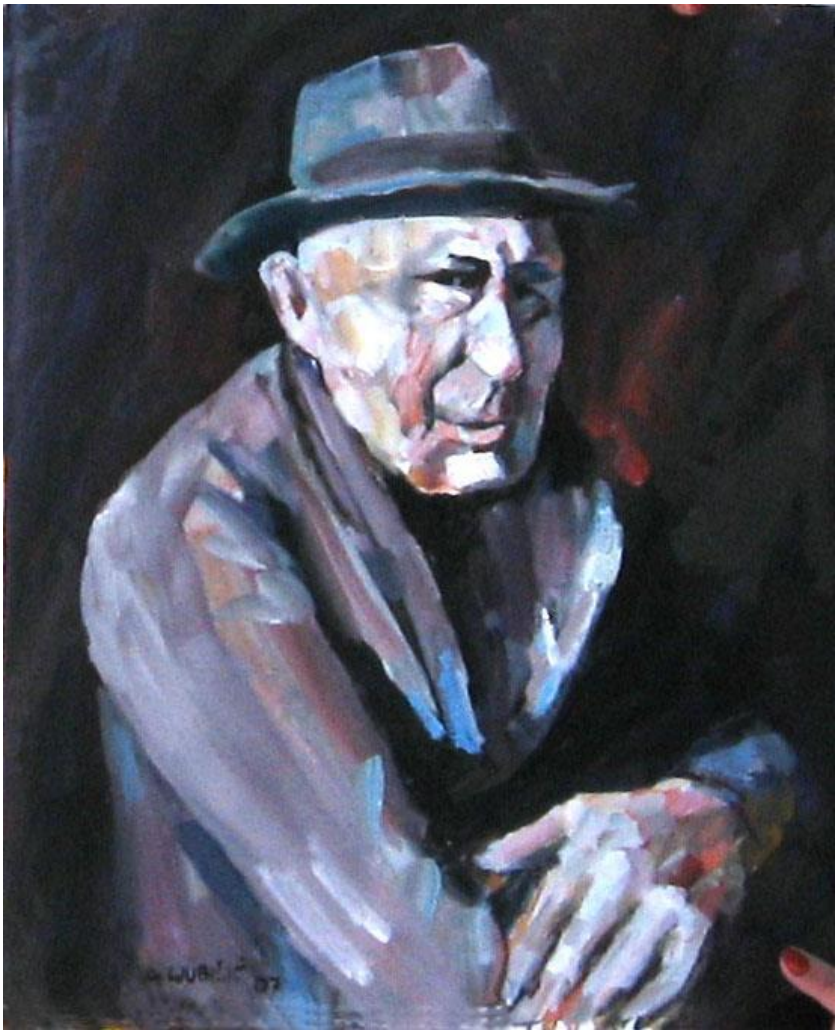
Još uvik ovim kršnim poljima,
Odzvanjaju božanski stihovi
A po dernecima i dalje,
Guslari gusle guslaju
I gangaši gange gangaju.

A od Biokove pa sve do Zavelima,
Priko cile krajine,
Po svim našim selima,
Još uvik tutnja šijavica,
Koju s istom žestinom igraju
I starci i dica.

Još se uvik na Svetoga Ivana
Po poljima pale svitnjaci,
A na Badnju večer i dalje
Po kućama gore badnjaci.
I dok živi žive smicalice smicaju,
Nad mrcima i dalje
Tužne žene naricaju.

I tako daklem,
Moj Don Pavle
Sve je isto kao prije,
Ništa, a ma baš ništa
Se prominilo nije.

Raosov zbornik 1, Imotski, 2005.

Crtež Ante Ljubičića „Cara“

***

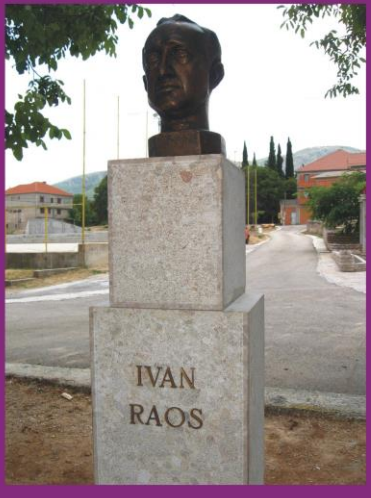
U kršu,
Iz krša,
Rič niče,
Širi se i kliče,
U kršu,
S krša
I na krš,
Rič se sadi,
Iz krša se
Rič vadi...
Posadio ih jesi,
Na stotine,
Proklijalo ih
Na tisuće,
Zaorao po kršu,
Zaorao do srži,
Ostavio trag dublji od rimskih karavana
Ostavio stih
Ljepši od Homerova deseterca...
Ostavio đavla paklenog
Podno nogu Boga živoga,
Ostavio
Rvacku u srcu
(Di joj je i misto)
Sve si svoje,
Imoti svojoj,
Ostavio
I rič i smicalice
I nebo (vječno nasmijano)
I vile i vilenjake
I nadničare i prosjake...
Medovim si docem zasladio
Zemlju,
Njenu si gorku srčiku
Sladorom začinio,
Križem si kamenim
Ugradio sebe,
I put svoj,
U nutrinu ove zemlje,

Matere naše,
Ti vilenjaku kamenih riči,
Putniče vječni...
Putuj,
Putuj
Daleko,
Preko visova
Putuj,
Putuj,
Ma se opet vrati
Kršu,
Od kojeg si sazdan..

Facebook

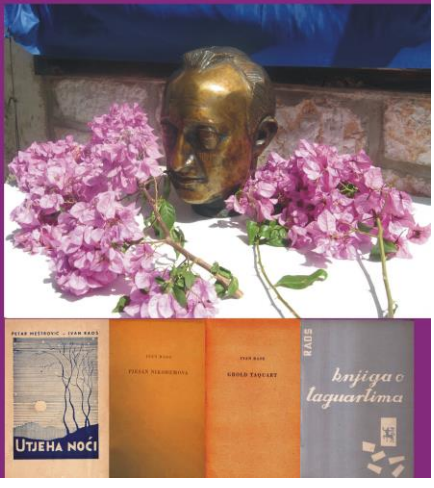

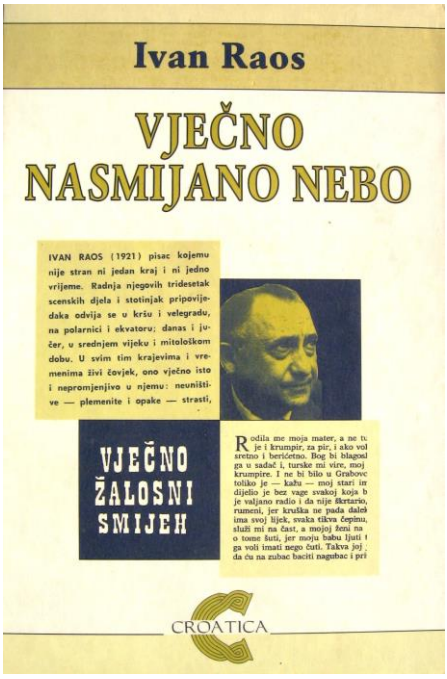

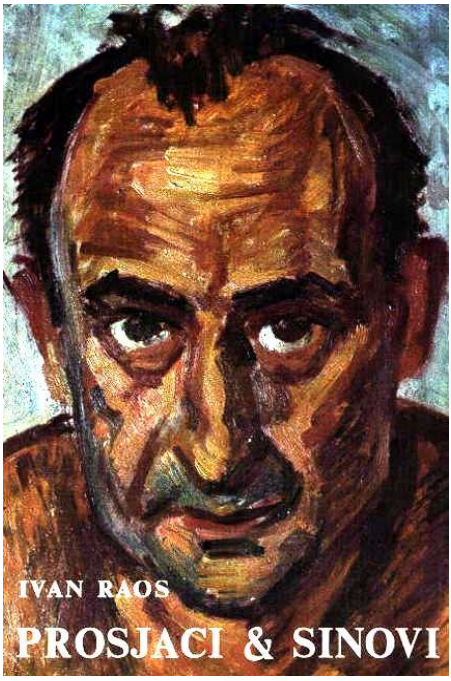
Ivan Raos LIRIKA

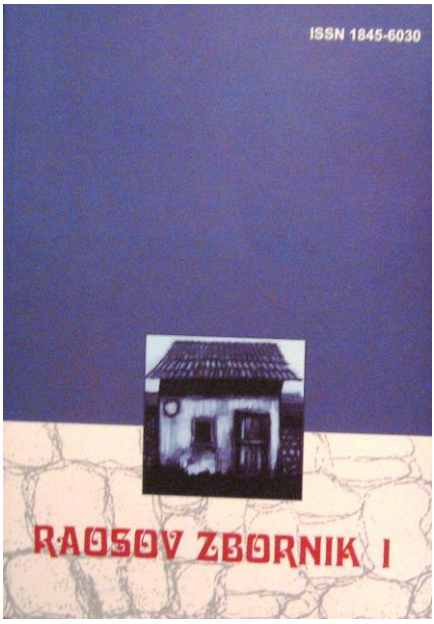
IVAN RAOS

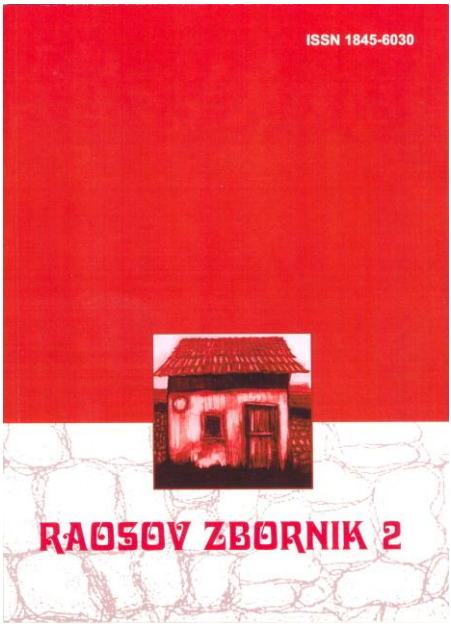
Lirika

Ivan Raos
VJEČNO NASMIJANO NEBO
IVAN RAOS (1921) pisac kojemu nije stran ni jedan kraj i ni jedno vrijeme. Radnja njegovih tridesetak scenskih djela i stotinjak pripovijedaka odvija se u kršu i velegradu, na polarnici i ekvatoru; danas i jučer, u srednjem vijeku i mitološkom dobu. U svim tim krajevima i vremenima živi čovjek, ono vječno isto i nepromjenjivo u njemu: neuništive — plemenite i opake — strasti,
VJEČNO ŽALOSNI SMIJEH
Rodila me moja mater, a ne ti: je i krumpir, za pir, i ako vol sretno i beričetno. Bog bi blagosl ga u sadač i, turske mi vire, moj krumpire. I ne bi bilo u Grabovc toliko je — kažu — moj stari im dijelio je bez vage svakoj koja b je valjano radio i da nije fkrtario, rumeni, jer kruška ne pada daleč ima svoj ljek, svaka čikva čepinu, služi mi na čast, a mojoj ženi na o tome šuti, jer moju babu ljuti t ga voli imati nego čuti. Takva joj da ću na zubac baciti nagubac i pri
CROATICA

IVAN RAOS
PROSJACI & SINOVI

ISSN 1845-6030
RAOSOV ZBORNIK 1

ISSN 1845-6030
RAOSOV ZBORNIK 2

DOBITNICI NAGRADE I*VAN RAOS* ZA MONODRAMSKI TEKST

Ivan Branko Šamija (2001.)
Nevenka Nekić i Ilija Zovko (2002.)
Miro Radalj (2003.)
Ljiljana Pinter-Matković (2004.)
Tomislav Božinović (2005.)
Branka Gabriela Valentić (2006.)
Ana Štampar (2007.)
Ilija Zovko (2008.)
Miro Gavran (2009.)
Stanislav Pejković (2010.)
Mladen Vuković (2011.)

Spomen ploča na rodnoj kući Ivana Raosa

KAZALO

IVAN RAOS
ZORNA OBUKA....3
KATARKE....4
ŽALOSNI GOSPIN VRT....5
FADIL HADŽIĆ
MAGNAT....7
VLADO GOTOVAC
IZ "RAOSOVOG CIKLUSA"....8
ANKA PETRIČEVIĆ
TVOJI SE "SVITNJACI" ZGASILI NISU....9
POD BLISTANJEM ZVIJEZDA....11
OSTANI NA SVOME VRHUNCU....12
PETAR GUDELJ
IVAN RAOS....15
BRANISLAV GLUMAC
RAOS....16
RAJKO GLIBO
PUT DO ODE....17
TREPTAJI JEDNE ZGODE....18
ANA PAPARELLA
* * * (*Ivane!*)....20
JURE UJEVIĆ
SUPROTIVA....21
ANTE ŽUŽUL NARINOVIĆ
* * * (*Čeznutlhiv*)....22
* * * (*Pod kostelom – rodijače*)....23
TOMISLAV MARIJAN BILOSNIĆ
KUĆA U MEDOVU DOCU....24
LUJO MEDVIDOVIĆ
STANJE STVARI....26
ANĐELKO NOVAKOVIĆ
* * * (*UŠLI smo u*)....27
MIHOVIL BOGOSLAV MATKOVIĆ
HRVATSKA....28
DANICA BARTULOVIĆ
ROM....30
FABIJAN LOVRIĆ
SVIJET....31

DRAGO MARŠIĆ
MED MEDENI....32
ČELOPEK....33
MLADEN VUKOVIĆ
POSLANICA IVANU RAOSU....34
ŠKUDE U GOTOVINI....35
VLADISLAV PERIĆ
ZAZVONI MISEC ŽUTIM PRAPORCIMA....36
ZORAN ANTE JURIŠIĆ
MEDOVA DUBA PISMICA....38
NIKOLA ŠIMIĆ TONIN
MOJ IVANE....39
IVICA ŠUŠIĆ
DUBOVI SAMCI....40
MARIO BILIĆ
MUDRI LUĐAK....41
IVAN RAOS....42
ANTE NADOMIR TADIĆ ŠUTRA
IVAN RAOS....43
JULIJA STAPIĆ KATIĆ
ŽIVOT VJEČNI....45
DRAGICA ZELJKO SELAK
RAOS POD ORLJAČOM....46
IVAN BARTULOVIĆ
DON PAVLU....47
* * * (*U kršu*)....49
DOBITNICI NAGRADE ***IVAN RAOS***
ZA MONODRAMSKI TEKST....53

